

โคกพลับ

ชื่อแหล่ง : โลกพลับ

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 4 บ้านโคกพลับ ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : จากแยกบางแพเข้าไปประมาณ กิโลเมตร แยกเข้าบ้านโพหัก ไปตามถนนโพหัก –หัวบ้าน จนถึงสะพานข้ามคลองรางเรือ แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลูกรังสายบ้านโพหัก-บ้านตามแดด ซึ่งเลียบไปตามคลองรางเรือระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร ถนนและคลองสายนี้จะตัดผ่านเนินแหล่งโบราณคดี

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา

สภาพภูมิศาสตร์ : พื้นที่บริเวณรอบๆ โลกพลับ เป็นทุ่งนาโล่งเตียน เนื้อที่ประมาณ 1,000-1,500 ไร่

แหล่งน้ำ : ทิศเหนือจดบริเวณอ่างน้ำลุ่มต่ำ ชาวบ้านเรียก ช่องกะเล ทิศใต้จดหมู่บ้านโพหักและบ้านสามง่าม ทิศตะวันตกจดหมู่บ้านตากแดด และบ้านนาคุ้ม ทิศตะวันออกจดหมู่บ้านโพหัก บริเวณท้องทุ่งโพหักมีร่องรอยของลำน้ำหรือลำรางเก่า อีกหลายสายไหลเชื่อมโยงต่อกันเป็นช่วงๆ ที่อยู่ใกล้บริเวณนี้ได้แก่ ลำรางทอง รางมะขาม รางซุบหัวข่อย และรางกระดาน ซึ่งแหล่งน้ำเหล่านี้คืนเงินกลายเป็นที่นาไปหมดแล้ว

ประวัติ : แหล่งโบราณคดีแห่งนี้พบโดยบังเอิญ ขณะกรมชลประทานขุดคลองส่งน้ำผ่านกลางเนินของโคกพลับในบริเวณท้องทุ่งโพหักแล้วได้พบโบราณวัตถุ เช่น โครงกระดูกมนุษย์ กระดูกสัตว์ ภาชนะดินเผา ลูกปัด กำไลหิน เป็นจำนวนมาก จึงได้แจ้งให้กรมศิลปากรทราบ กรมศิลปากรจึงได้เข้าดำเนินการสำรวจและขุดค้นในระหว่างปี พ.ศ. 2520-2521 ลำคลองชลประทานที่ขุดในขณะนั้น ได้ขุดทับลงไปบางตอนของ ลำรางเรือ ซึ่งเป็นลำน้ำเก่าที่คืนเงินไปแล้ว และขุดตัดผ่านบริเวณส่วนที่สูงที่สุดของตัวเนินตามแนวตะวันตก-ตะวันออก ทำให้เนินดินโคกพลับถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน

สภาพปัจจุบัน : เป็นเนินดิน มีต้นไม้ใหญ่เล็กขึ้นอยู่เป็นหย่อมๆ ตัวเนินเป็นรูปกลมรี ยาวไปในแนวเหนือใต้ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 9 ไร่ จุดสูงสุดของยอดเนินอยู่ก่อนมาทางทิศใต้ สูงจากระดับพื้นนาโดยรอบประมาณ 4 เมตรเศษ ข้อมูลจากชาวบ้านท้องถิ่น เมื่อประมาณ 70-80 ปีมาแล้ว บริเวณรอบๆ โลกพลับ เคยเป็นป่ารกทึบ เรียกกันว่าป่าหลวง

ในบริเวณท้องทุ่งโดยรอบโคกพลับยังมีโคกเนินอื่นๆ อีก แต่ขนาดเล็กกว่าโคกพลับ ชื่อตามชาวบ้านเรียก คือ โลกวัวล่า (โลกชี) อยู่ทางทิศตะวันตกของโคกพลับ โลกกุ่มมุงและ โลกกะโล่ อยู่ทางทิศใต้ โลกมะเขือ และ โลกมะขามเผ่าอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

หลุมฝังศพ พบโครงกระดูกทั้งสิ้น 48 โครง โครงกระดูกที่พบในหลุมฝังศพ มีทั้งสภาพสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ โครงที่สมบูรณ์ฝังอยู่ในลักษณะนอนหงายเหยียดยาว แขนทั้งสองข้างชิดลำตัว ส่วนมากหันศีรษะไปทางทิศเหนือ เกือบทุกโครงมีภาชนะดินเผาและเครื่องประดับประเภทต่างๆ เช่น กำไล ต่างหู ลูกปัด ถูกฝังรวมไว้กับศพ เครื่องประดับเหล่านี้ มีทั้งที่ทำด้วยหินสี สำริด เปลือกหอย กระจกเต่า และกระดูกสัตว์

มีโครงกระดูกหลายโครงที่แสดงถึงลักษณะพิธีกรรมการฝังศพในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่น โครงกระดูกกระดูกหมายเลข 8 ฝังในลักษณะนอนหงายเหยียดยาว แขนทั้งสองข้างแนบชิดไปตามลำตัว หันศีรษะไปทางทิศเหนือ เหนือกะโหลกศีรษะมีภาชนะดินเผาขนาดใหญ่รูปคล้ายพานมีเชิง ผิวเรียบวางอยู่หนึ่งใบ ส่วนที่ข้อมือขวา มีกำไลรูปคล้ายดาวหกแฉก ทำด้วยกระจกตะพาบหรือกระจกเต่า 1 วง สวมติดอยู่ กำไลที่ทำด้วยกระจกเต่ามีแฉกแบบเดียวกันนี้ เคยค้นพบในประเทศพม่า ไท่สัดับปากแม่น้ำอิรวดี อายุอยู่ในสมัยหินใหม่ตอนปลาย

โครงกระดูกหมายเลข 12 ฝังในลักษณะนอนหงายเหยียดยาวเช่นเดียวกัน มีกำไลทำด้วยกระดูกสวมอยู่ที่ข้อมือทั้งสองข้าง ๆ ละ 3 วง มีลูกปัดทำด้วยหินสีเขียวและเทาอยู่รอบคอ และพบจี้ทำด้วยกระดูกที่คอของศพด้วย 1 อัน

โครงกระดูกหมายเลข 25 ฝังในลักษณะนอนหงาย ที่ข้อมือข้างขวามีกำไลรูปคล้ายดาวหกแฉกขนาดใหญ่ ทำด้วยหินสีเขียวหยาบๆ สวมอยู่ 1 วง บริเวณคอพบลูกปัดทำด้วยหินสีต่างๆ พบต่างหูหินคาร์เนเลียน อยู่ข้างกกหูทั้ง 2 ข้าง เหนือกะโหลกศีรษะมีภาชนะดินเผา 1 ใบ มีหอยแครงบรรจุอยู่ และมีเปลือกหอยแครงจำนวนมากกองอยู่บริเวณเดียวกันด้วย

โครงกระดูกหมายเลข 31 ฝังอยู่ในลักษณะนอนหงายเหยียดยาว หันศีรษะไปทางทิศเหนือ ข้างกะโหลกศีรษะเหนือไหล่ขวามีภาชนะดินเผาวางอยู่ 1 ใบ พบต่างหูทำด้วยหินสีเทาและสีน้ำตาลอย่างละ 1 อัน อยู่สองข้างกะโหลกศีรษะ และพบว่ามีการใช้ดินเทศหรือดินสีแดงโรยบนศพ โครง

กระดูกหมายเลข 32 ฝังในลักษณะนอนหงายเหยียดยาว หันศีรษะไปทางทิศเหนือ มีภาชนะดินเผาขนาดเล็กคล้ายห้วยวางไว้ข้างแขนขวา แขนซ้าย และข้างเท้าขวาแห่งละ 1 ใบ เหนือกะโหลกศีรษะมีภาชนะดินเผา 1 ใบ รูปคล้ายพานมีเชิง วางทับอยู่บนกำไลหินสีเขียวขนาดใหญ่

โครงกระดูกหมายเลข 35 ศพนอนหงายเหยียดยาวหันศีรษะไปทางทิศเหนือ มีภาชนะดินเผารูปคล้ายชามก้นมน 1 ใบ วางครอบอยู่บนกะโหลกศีรษะ

โบราณวัตถุจำแนกตามวัสดุที่ผลิต รายละเอียดได้ดังนี้

หิน

กำไลหิน พบทั้งที่ทำจากหินสีเขียว และหินสีดำ มีลักษณะคล้ายจักร สันของวงกำไลเป็นสันคม ขวานหรือคมมีดโดยรอบ ทูกว่างทำอย่างปราณีต พบทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ขนาดใหญ่สุดมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8 เซนติเมตร มีทั้งที่สวมอยู่ในข้อมือของศพและวางรวมไว้ในหลุมศพ

ลูกปัดหิน พบทำจากหินสีเขียว สีส้ม (คาร์เนเลียน) ลักษณะกลมแบน เจาะรูตรงกลางสำหรับใช้วัสดุประเภทเส้นใยร้อยเป็นพวงใช้สวมคอ พบอยู่รอบคอศพ ซึ่งจำนวนเม็ดลูกปัดแต่ละพวงไม่เท่ากัน

ต่างหูหิน พบทำจากหินสีเขียว (เซอร์เพนไทน์) สีส้ม และสีน้ำตาล ลักษณะเป็นแผ่นแบนรูปกลม บ้างรีบ้าง ตรงกลางเจาะรูกลมและมีร่องผ่าไปผู้ขอบด้านนอกเพื่อใช้สำหรับหนีบติดไว้กับคิงหู ส่วนใหญ่พบอยู่ข้างกะโหลกศีรษะ (ประดับไปกับศพ เมื่อเนื้อหนังย่อยสลายไป จึงพบอยู่ข้างศีรษะของศพ)

หินบด ทำจากหินสีเขียว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 เซนติเมตร พบเพียงครึ่งชิ้นปะปนอยู่กับกองกระดูกสัตว์นอกหลุมศพ

ขวานหิน เป็นขวานหินขัดทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนคมมีลักษณะคล้ายคมมีดหรือคมขวานในปัจจุบัน พบเพียงชิ้นเดียว

โลหะผสมสำริด

กำไลสำริด เป็นกำไลที่ทำเลียนแบบกำไลหิน ลักษณะแบน สันของวงกำไลโดยรอบเป็นแผ่นแบน พบเพียงชิ้นเดียว

กำไลสำริด เป็นกำไลข้อมือ เป็นเส้นกลมคล้ายเส้นลวดขนาดใหญ่ ผิวเรียบ พบสวมไว้กับข้อมือศพข้างละ 2-3 วง

ปลอกแขนสำริด เป็นกำไลข้อมือทรงระบอก ขนาดความยาวประมาณ 6-7 นิ้ว ผิวภายนอกดูเป็นตุ่มเล็กๆ บริเวณกึ่งกลางโดยรอบมีหนามเตยแหลมยื่นออกมาคล้ายฟันเฟือง พบเพียง 3 ชิ้น บางชิ้นพบสวมอยู่กับข้อมือศพ บางชิ้นวางรวมไว้ในหลุมศพ

ใบหอกสำริด เป็นหอกใบข้าว มีบ้องไม้สวมกับด้าม พบเล่มเดียวฝังรวมในหลุมศพ

เบ็ดสำริด เป็นเบ็ดตกปลาขนาดใหญ่ ด้านหนึ่งขมวดเป็นปมสำหรับใช้เสียบลูก ปลายมีเงี่ยง พบเพียงชิ้นเดียวอยู่ในชั้นดินนอกหลุมฝังศพ

แท่งสำริดคล้ายเขาสัตว์ ลักษณะเป็นแท่งกลมภายในกลวง ปลายข้างหนึ่งสอบเข้าหากันปิดตัน กลมมนคล้ายเขาสัตว์ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 10 เซนติเมตร พบเพียงอยู่ในหลุมฝังศพ

กระดูกสัตว์

หวีทำจากกระดูกสัตว์ หรือ งาช้าง เป็นแผ่นกระดูกสัตว์ หรือ งาช้าง กว้างประมาณ 5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร รูปสี่เหลี่ยม ด้านหนึ่งสอบเล็กน้อย มีลวดลายแกะสลัก ด้านหนึ่งผ่าเป็นซี่ เหมือนหวีในปัจจุบัน พบ 2 ชิ้น อยู่บนศีรษะศพ

กำไลข้อมือทำจากกระดูกสัตว์ หรือ งาช้าง มีลักษณะเดียวกับกำไลสำริดกลม พบสวมอยู่ในข้อมือศพ ซ้อนกันข้างละหลายๆ วง

กำไลข้อมือทำจากเปลือกหอย ลักษณะเดียวกับกำไลสำริดกลม พบเพียงวงเดียว

กำไลข้อมือรูปดาวทำจากเปลือกหอย เป็นกำไลแบบมีสัน เหมือนกำไลหินแต่แทนที่สันของกำไลจะเป็นคมเหมือนใบมีด กลับทำเป็นหนามแหลม ขึ้นเป็นแฉกคล้ายดาว ทำจากหอยมือเสือขนาดใหญ่

กำไลข้อมือรูปดาวทำจากกระดูกงูเต่า ลักษณะเดียวกับกำไลรูปดาวที่ทำจากเปลือกหอย ทำจากกระดูกงูเต่าหรือกระดูกงูตะพาบน้ำ

ดินเผา

กำไลดินเผา เป็นกำไลข้อมือชนิดมีสันเช่นเดียวกับกำไลหินและกำไลสำริดแบน เนื้ออ่อนข้าหายบขนาดเล็ก พบเพียงวงเดียว

พานดินเผา ภาชนะรูปพาน ฝ่มือประณีต เนื้อดินสีเทา วางอยู่บริเวณปลายเท้าและศีรษะของศพ

หม้อดินเผา ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก เนื้อดินเผาสีแดง ผิวเรียบก้นมน ลำตัวป่อง คอคอด ปากผายฝ่มือผลิตไม่ค่อยประณีต หม้อดินเผาขนาดใหญ่พบเพียง 2 ใบ ลักษณะคล้ายหม้อทะนง ตกแต่งลวดลาย

จานดินเผา ภาชนะคล้ายจาน เนื้อดินสีแดง พบเพียงซีกเดียวเป็นส่วนก้น เป็นของวงกลม ตกแต่งลวดลายภายนอก

ขามดินเผา ลักษณะคล้ายขามที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เนื้อดินสีแดง ภายนอกเป็นรอยนิ้วมือกด พบ 2 ใบ

ขามดินเผาถ่มน รูปร่างคล้ายหม้อตาล ขอบปากตั้ง ถ่มน พบเพียงชิ้นเดียว วางกรอบอยู่บนศิระศพ

ถ้วยดินเผา เนื้อหนา ลักษณะคล้ายกะลามะพร้าว ผิวเรียบ ฝีมือน่าประณีตนัก มีหลายขนาด

ฝาหม้อดินเผา รูปร่างแบบที่เรียกว่าฝาละมี เหมือนฝาชีมียอดเป็นวงกลมสูงชันให้สามารถจับถือได้ พบ 1 ชิ้น

ภาชนะดินเผาทรงระบอก ปลายสอบเข้าหากันเล็กน้อย ถ่มน ภายในกลวง ด้านบนปิด มีรูกลมเจาะไว้ตรงกลางไม่ปิดคั่นเหมือนด้านก้น ผิวภายนอกด้านข้างเขียนลายเส้นเรขาคณิต ฝีมือน่าประณีต พบเพียงชิ้นเดียวในหลุมฝังศพ

วัตถุดินเผา เนื้อดินสีแดง เนื้อหนา ปลายด้านหนึ่งบานออก อีกด้านแคบปิดตัน พบ 2 ชิ้น ในสภาพชำรุด

หินดู เป็นดินเผา ผิวเรียบ มีหลายขนาด ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด

ดินเทส เป็นดินฝุ่นสีแดง พบกองอยู่บนหน้าอกของศพบางศพ

กระดูกสัตว์ พบทั่วไป ตั้งแต่ระดับบนสุดไปจนถึงล่างสุด ในระดับบนๆ พบสัตว์จำพวก เต่า ตะพาบ ปู หอย มีทั้งหอยน้ำจืด เช่น หอยโข่ง หอยกาบ หอยทะเล เช่น หอยแครง เป็นคั่น ลึกลงไป ประมาณ เมตรเศษ ๆ นอกจากกระดูกสัตว์ที่กล่าวข้างต้น ยังพบกระดูกสัตว์ประเภทหมู หมา เสือ กวาง เก้ง เป็นจำนวนมาก และยังพบกระดูกสัตว์จำพวกวัว และควายด้วย ระดับลึกลงสุดพบเปลือกหอยทะเล เช่น หอยแครง เป็นจำนวนมาก ทั้งที่รวมอยู่ในหลุมศพ และกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนประเภทกระดูกปลานั้นพบตั้งแต่ระดับบนๆ ถึงระดับล่างสุด

ร่องรอยพืช พบหลักฐานร่องรอยของแถบข้าวอยู่ในก้อนดินเผา ตั้งแต่ระดับบนถึงระดับกลางๆ ประมาณ 1 เมตรเศษ พบจำนวนมากพอสมควร เป็นหลักฐานว่ามีการปลูกข้าวแล้ว

ความสำคัญของแหล่ง

การพบโครงกระดูกเกือบ 50 โครง ในหลุมขุดตรวจจำนวน 2 หลุม พื้นที่หลุม 4 x 4 เมตร ซึ่งโครงกระดูกแทบทุก โครงถูกฝังนอนหงายในท่าเหยียดยาว แขนทั้งสองข้างแนบชิดลำตัว แหงหน้าขึ้นมองฟ้า ส่วนใหญ่หันศีรษะไปทางทิศเหนือ พร้อมกันนั้นยังพบโบราณวัตถุที่เป็นเครื่องประดับ เครื่องใช้ เช่น กำไล

ซึ่งทำด้วยวัสดุหลายหลาย ได้แก่ หินสีต่างๆ สำริด กระจุกสัตว์ เปลือกหอย และกระดูกเต่า นอกจากนั้นยังมี
ต่างหู ที่ทำจากหินสีต่างๆ เช่น สีเขียว สีเทา สีส้ม สีเขียวไขกา ลูกปัดซึ่งทำจากกระดูกและหินสีต่างๆ
เครื่องใช้ที่พบภาชนะดินเผา เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ หลายขนาดและหลายรูปแบบ ทั้งในสภาพสมบูรณ์และ
ชำรุดแตกหัก ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ขึ้นรูปด้วยมืออย่างหยาบๆ ซึ่งมีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกับภาชนะ
ที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในจังหวัดราชบุรีหลายแห่ง ทั้งหมดนี้ถูกฝังรวมอยู่กับศพ

ภาชนะดินเผาแบบพิเศษที่พบจาก โคกพลับ คือ ภาชนะรูปกลมปากเล็กแคบไม่มีขอบปาก ผิวด้าน
นอกตกแต่งด้วยการขีดเป็นลวดลายพื้นพลาสติกกับจุดเล็กๆ ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นทำขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ใด โดย
ไม่ได้พบในหลุมฝังศพ ส่วนกำไลหินที่พบมักทำด้วยหินชนวน ลักษณะแบนและมีขอบด้านใน ส่วนกำไล
เปลือกหอยนั้นทำจากหอยกาบและหอยทะเลพวกหอยมือเสือ กำไลกระดูกเต้านั้นทำจากกระดูกส่วนท้อง
ลักษณะคล้ายรูปดาวหกแฉกปลายแหลม ซึ่งคงใช้สวมใส่ในบางโอกาสเนื่องจากเป็นของแตกหักง่าย ส่วน
ต่างหูจาก โคกพลับพบร่วมกับโครงกระดูก โดยพบอยู่ข้างกะโหลกศีรษะทั้งสองด้าน ส่วนใหญ่ทำจากหิน
เซอร์เพนไทน์ที่มีสีเขียวคล้ายหยก นอกจากนั้นพบว่าทำจากหินคาร์เนเลียนสีส้มและทำจากเปลือกหอย

การพบโบราณวัตถุบางชนิด เช่น เปลือกหอยทะเล ย่อมยืนยันถึงการรู้จักใช้ทรัพยากรทางทะเล
นอกจากนี้ลักษณะเฉพาะบางประการ เช่น การฝังสิ่งของร่วมกับศพ การโรยศพด้วยดินสีแดง ความเคร่งครัด
ในการหันศีรษะของศพ ตลอดจนรูปแบบของสิ่งของที่พบบนนั้นยืนยันถึงการมีวัฒนธรรมแบบก่อน
ประวัติศาสตร์ของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่โคกพลับ คล้ายกับชุมชนก่อนประวัติที่พบใกล้ทะเลที่สำคัญ
อีกแห่งหนึ่ง คือ แหล่งโบราณคดี โคกพนมดี อำเภอพนมสนธิม จังหวัดชลบุรี ที่เห็นได้ชัดคือการพบเปลือก
หอยแครงอยู่ในภาชนะดินเผา และกระจายปะปนอยู่ใกล้กับ โครงกระดูก แต่ต่างกันว่าโคกพนมดีใช้เครื่องมือ
หินขัด เมื่อพิจารณาจากที่ตั้งที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล เดิมนั้นกินเนื้อที่ลึกเข้ามาในแผ่นดินมากกว่าปัจจุบัน ซึ่ง
แนวฝั่งทะเลเดิมน่าจะปรากฏให้เห็นเป็นแนวสันทรายอยู่ ส่วนแหล่งโบราณคดีที่ตั้งอยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดิน ซึ่งมี
อายุร่วมสมัยและพบโบราณวัตถุแบบเดียวกันกับโคกพลับ เช่น คอนตาเพชร จังหวัดกาญจนบุรี ตลอดจน
แหล่งสมัยโลหะที่เป็นแหล่งวัตถุดิบจำพวกดินบุกในอำเภอสวนผึ้ง บ้านคา และจอมบึง จังหวัดราชบุรี ชุมชน
เหล่านี้มีวัตถุทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน แสดงถึงความสัมพันธ์กันไม่มากนักน้อย

อย่างน้อยในช่วง 4,000 – 3,500 ปีมาแล้ว ระดับน้ำทะเลปกติขึ้นสูงกว่าปัจจุบันเป็นเหตุให้ระบบ
นิเวศและลักษณะภูมิประเทศในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่างต่างไปจากทุกวันนี้ ไม่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่น
ฐานของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ หลักฐานที่สนับสนุนคือไม่พบแหล่งชุมชนโบราณสมัยก่อน
ประวัติศาสตร์ยุคแรกๆ ในบริเวณดังกล่าวเลย แหล่งชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ยุคแรกๆ ส่วนมากรวมเป็น
กลุ่มอยู่ในเขตที่สูงทางตะวันตก คือ บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี ในจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรีและเขตชายทะเล

ทางตะวันออกเพียง 2 กลุ่มเท่านั้น จนมาจนถึงช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย 2,500 – 2,000 ปี ที่ผ่าน
มา จึงพบหลักฐานของชุมชนในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งคงมีผลมาจากการลดระดับของน้ำทะเล ทำให้ระบบ
นิเวศของที่ราบภาคกลางเริ่มเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตมากกว่าแต่ก่อน

โคกพลับคงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ยุคโลหะตอนปลายอายุประมาณ
3,000 – 2,000 ปีมาแล้ว จากหลักฐานและร่องรอยที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีสะท้อนให้
เห็นว่าเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลมากกว่าชุมชนอื่นๆ ร่วมสมัยกัน มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
รู้จักใช้ทรัพยากรทางทะเล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพชายฝั่งเมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ที่พบว่า
อาณาบริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มของจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่เขตอำเภอบางแพ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอปากท่อ แต่
เดิมเป็นบริเวณหาดทรายชายขอบอ่าวไทย ซึ่งปัจจุบันปรากฏแนวสันทรายให้เห็นอยู่ตั้งแต่บริเวณบ้านตาก
แดด ผ่านบ้านโคกพลับ ในเขตอำเภอบางแพ ลงมายังเขตอำเภอเมืองราชบุรีต่อเนื่องยาวผ่านบ้านคูบัวไป
ยังเขตอำเภอปากท่อ อำเภอเขาชัย และอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางบก
มาตั้งแต่สมัยโบราณ จนเกิดชุมชนตามแนวสันทรายเป็นระยะอย่างสืบเนื่องตลอดมา เรียกเส้นทางนี้ว่า ถนน
ท้าวอุทอง

ชุมชนที่โคกพลับมีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่นๆ ที่มีการผลิตโลหะ ที่สำคัญคือ การพบต่าง
หูที่ทำด้วยหินเซอร์เพนไทน์และหินคาร์เนเลียนสีส้มซึ่งเป็นวัตถุที่ไม่มีในแถบนี้ จึงมีความเป็นไปได้ที่ได้มา
จากการติดต่อกับชุมชนอื่นโดยเฉพาะจีน ซึ่งต่างหูดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับต่างหูในสมัยราชวงศ์โจวตะ
วันออก (770-221 ปีก่อนคริสต์ศักราช)

การกำหนดอายุสมัย : ก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย-ทวารวดี

การประกาศขึ้นทะเบียน : ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี : แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งที่ฝังศพ

วันเวลาที่ปฏิบัติงาน : สำรวจ บันทึก

ผู้ปฏิบัติงาน : นายสด แดงเอียด

ที่มาของข้อมูล : สด แดงเอียด “โคกพลับ : แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์” วารสารเมืองโบราณ

ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – กันยายน 2521) หน้า 17-26

สด แดงเอียด “ การปฏิบัติงานชุดสำรวจแหล่งโบราณคดีที่ โลกพลับ จังหวัดราชบุรี ”

นิตยสารศิลปากร ปีที่ 22 เล่มที่ 4 พ.ศ.2521 หน้า 22-30

ศิลปากร,กรม. **ราชบุรี**. จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราช

กุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี 14 ตุลาคม 2534

กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2534

สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

ภาพประกอบ :



การฝังศพที่แหล่งโบราณคดีโคกพลับ ฝังแบบนอนหงายเหยียดยาว

ภาชนะดินเผาที่พบฝังร่วมกับศพ



กำไลรูปดาวทำจากกระดองเต่า

เครื่องประดับที่พบจากแหล่ง
โบราณคดีโคกพลับ

ปลอกแขนทำจากสำริด



กำไลสำริดรูปแบบหนึ่ง ที่พบใน
แหล่งโบราณคดีโคกพลับ

กำไลทำจากเปลือกหอย

หวี ทำจากงาช้าง